

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 516/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen turvapaikanhakijoiden pakkopalautuksista Afganistaniin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Olli-Poika Parviaisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 516/2017 vp:

Miten Suomi varmistaa, että turvapaikanhakijoiden ehdottoman palautuskiellon periaatetta (non refoulement) noudatetaan kaikkien afgaanien kohdalla,

millä perusteilla Migri arvioi turvallisuustilanteen Afganistanissa kehittyneen ja

kuinka maatieto sekä maalinjaukset ottavat huomioon nopeasti muuttuvan turvallisuustilanteen eri alueilla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Palautuskielto esiintyy kansainvälisissä sopimuksissa ja se on myös sisällytetty Suomen perustuslakiin, jonka nojalla "ulkomaalaista ei saa karkottaa, luovuttaa tai palauttaa, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu" (PL 9§). Palautuskielto on ehdoton. Maahanmuuttoviraston turvapaikkapäätöksissä pohjana on aina palautuskielto.

Turvapaikkapäätöksenteko perustuu harkintaan, jossa otetaan huomioon jokaisen henkilön yksilöllinen tilanne, pakolaisoikeuden periaatteet sekä ajantasainen maatieto. Kaikilla ei ole kuitenkaan edellytystä saada Suomesta turvapaikkaa tai muuta kansainvälistä suojelua. Turvapaikan tarvetta eivät ratkaise ihmisen aiemmat kokemukset, vaan turvapaikan tavoitteena on suojella niitä ihmisiä, joihin kohdistuu uhkaa kotimaassaan tulevaisuudessa.

Kaikkiin Maahanmuuttoviraston luvan myöntämistä koskeviin päätöksiin voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Näin ollen Maahanmuuttoviraston päätösten lainmukaisuutta valvovat ensisijaisesti hallinto-oikeudet ja korkein hallinto-oikeus. Hallinto-oikeus ratkaisee turvapaikkavalitukset itsenäisesti ja tutkii kansainvälisen suojelun edellytykset. Turvapaikkaprosessin tavoitteena on tehdä aina oikeita päätöksiä, eikä laadunvalvontaa ole missään vaiheessa jätetty yksinomaan hallinto-oikeuksien tehtäväksi. Päätösten oikeusvarmuus turvataan kattavalla perehdytyksellä, analysoimalla oikeustapauksia ja jatkuvilla koulutuksilla. Laadun varmistamista ja valvontaa kehitetään myös EU-rahoitteisten hankkeiden avulla. Lisäksi Maahanmuuttovirastossa tehdään jatkuvaa laadunvalvontaa päätösten ja puhutteluiden laadusta ja valvonnan myötä havaittuihin epäkohtiin puututaan heti. Turvapaikanhakija voidaan palauttaa kotimaahansa vasta, kun Maahanmuuttovirasto on tutkinut suojelun tarpeen ja hallinto-oikeus on vahvista-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 516/2017 vp

nut päätöksen mahdollisen valituksen jälkeen. Hakija voi vielä hakea täytäntöönpanokieltoa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Jos korkein hallinto-oikeus ei kiellä palautusta, hakija tulee palauttaa kotimaahansa.

Maahanmuuttovirasto on päivittänyt Afganistanin tilannekatsauksen toukokuussa 2017. Afganistanissa koko maa ei ole sodassa, eivätkä maan yleiset olosuhteet ole peruste myöntää kansainvälistä suojelua. Tilannekatsauksen mukaan väkivallan taso on noussut aiempaa useammalla alueella äärimmäisen korkealle tasolle. Afganistanissa tiettyjen alueiden tilanne on sellainen, että näille alueille ei palauteta ketään. Jossain tapauksissa henkilöllä on mahdollisuus palata kotimaansa toiseen osaan ja elää siellä rauhassa. Katsauksessa on käytetty useiden eri julkisten lähteiden, kuten YK-tahojen ja toimittajien, raportointia, joka on ollut saatavilla tilannekatsauksen laatimisajankohtana. Arvioita turvallisuustilanteista turvapaikkahakemusten yhteydessä tehdään ajantasaisin tiedoin, vaikka julkaistavia raportteja ja katsauksia julkaistaan muutamia kertoja vuodessa.

Maahanmuuttoviraston tekemään turvapaikkahakemuksen päätökseen vaikuttaa ajantasainen, ratkaisuhetken maatieto. Jos tilanne hakijan lähtömaan osalta muuttuu, tämä huomioidaan ratkaisukäytännössä. Jos hakijan tai hänen kotimaansa tilanne muuttuu valitusvaiheessa, arvioi hallinto-oikeus muuttuneen tilanteen mukaan tehdessään oman päätöksensä. Maahanmuuttoviraston tekemä maalinjaus on oikeudellinen arvio siitä, voidaanko turvapaikanhakija, jolla ei ole yksilöllisiä perusteita, palauttaa kotiseudulleen. Maalinjaukset tehdään ajantasaisen maatiedon perusteella sekä tuomioistuinten päätökset huomioon ottaen.

Vaikka Maahanmuuttovirasto seuraa turvapaikanhakijoiden lähtömaiden turvallisuustilannetta säännöllisesti, painotetaan yksittäisen henkilön turvapaikkahakemuksessa yksilöllisiä turvapaikan tai toissijaisen suojelun perusteita. Jokaisen turvapaikanhakijan kohdalla arvioidaan erikseen saako juuri tämä henkilö suojelua ja voiko juuri tämä henkilö palata kotimaahansa juuri nyt.

Helsingissä 8.12.2017

Sisäministeri Paula Risikko